

IRÁNYMUTATÁSOK A LIFE KÖRNYEZETVÉDELMI DEMONSTRÁCIÓS PROJEKTEKHEZ

(2004/C 191/02)

Az egyetlen kimondottan a környezetvédelemnek szentelt európai pénzügyi eszköz, a LIFE fő célkitűzése, hogy támogassa a 6. Környezetvédelmi akcióprogramot, annak négy fő prioritását, valamint 7 tematikus stratégiáját.

Jóllehet ezek az iránymutatások jogilag nem kötelező erejűek, az Európai Bizottság ezen útmutatást arra fogja felhasználni, hogy közösségi érdekek szempontjából értékelje a benyújtott LIFE Környezetvédelmi demonstrációs projektjavaslatok jelentőségét. Ezért a pályázóknak figyelembe kell venniük, hogy az alább felsorolt prioritásokon kívüli témaköröket érintő javaslatok nagy valószínűséggel nem részesülhetnek társfinanszírozásban. Az iránymutatások a LIFE honlapjáról is letölthetők a következő címen: <http://europa.eu.int/comm/environment/life/home.htm>

I. ÁLTALÁNOS ELVEK

A LIFE Környezetvédelmi projektek – a lehetőségekhez mérten – a közösségi kutatóprogramokra, valamint az ipari ágazat által kifejlesztett ígéretes technológiák eredményeire támaszkodnak. E projektek várható eredményei – pl. a strukturális alapok támogatásával – akár szélesebb körű terjesztés alapjául is szolgálhatnak.

A Göteborgi stratégia szellemében a LIFE Környezetvédelmi program azokat az innovatív demonstrációs projekteket ⁽¹⁾ támogatja, amelyek a Lisszaboni folyamathoz oly módon járulnak hozzá, hogy mérhető társadalmi és gazdasági előnyökkel járulnak hozzá a környezeti előnyökhöz, és amelyek ismeretalapú szemléleten alapulnak.

A környezetvédelmi technológiák cselekvési tervével ⁽²⁾ összhangban a LIFE környezetvédelmi program az alábbi célkitűzéseket felvállaló projekteket támogatja:

- az ígéretes környezetvédelmi technológiák és szemléletek (más szóval módszerek és eljárások), valamint ezek fejlődését hátráltató akadályok megnevezése, s ezzel az említett akadályok leküzdéséhez vezető megoldások beazonosítása.

A legjobb eredmények elérése érdekében a projekteknek a következő kitételeknek kell a lehető legnagyobb mértékben eleget tenniük:

- támogatniuk kell a tudományosan bizonyított technológiák/megközelítések (pl. hálózati projektek és az eredmények terjesztése a megfelelő szervezetek által stb.) lehető legszélesebb körű alkalmazását,
- integrálniuk kell a kapacitásfejlesztő intézkedéseket,

⁽¹⁾ E kérdésben csak a „magasan” innovációs projektek bizonyulhatnak igazán innovatívak (pl.: egy tanulmányból vagy egy kutatásból fakadó olyan új technológia vagy módszer, amely részben vagy egészben valamennyi termelési folyamatot vagy szolgáltatást érinti).

⁽²⁾ Lásd: COM(2004) 38. végleges, Brüsszel, 2004.1.28. „A fenntartható fejlődést szolgáló technológiák ösztönzése: az Európai Unió környezettechnológiai cselekvési terve”.

- a pénzügyi intézményeket be kell vonniuk a projektek által kifejlesztett technológiák/szemléletek terjesztésébe.

A projektek egy adott folyamat vagy termék teljes életciklusának legfontosabb környezetvédelmi kérdéseit vetik fel. A LIFE Környezetvédelmi támogatást a fontos környezetvédelmi kérdésekre adott innovatív megoldások címén benyújtott azon legkiemelkedőbb javaslatok kapják, amelyek nemcsak megvalósítható, hanem minőségi és mennyiségi szempontból is mérhető és kézzelfogható eredményekhez vezetnek. A javaslatoknak könnyen áttekinthetőnek, valamint technikai és pénzügyi értelemben megalapozottnak kell lenniük, valamint ki kell terjedniük az ismeretek terjesztésére is. Különösen fontos a demonstrációs jelleg: eszerint a projekteket egy olyan technikai skála alapján kell kivitelezni, amellyel értékelhető a projekt széles körű bevezetésének technikai és gazdasági megvalósíthatósága. A LIFE-Környezet célkeresztjében nem a jelenlegi technológiák terén folytatott kutatások vagy beruházások állnak, hanem célja, hogy hidat építsen a kutatási és a fejlesztési eredmények, valamint a széles körű végrehajtás és piaci bevezetés között. A LIFE program – amellet, hogy önmagában is meghatározó – kiegészíti a közösségi kutatási programokat, a strukturális alapokat és a vidékfejlesztési programokat, és ezáltal célja, hogy szorosabbra fűzze a múltban és a jelenben végzett munkálatok közötti együttműködést, és megerősítse azok hozzáadott értékét.

II. SPECIFIKUS CÉLKITŰZÉSEK

Az iránymutatás a LIFE program szabályzatának ⁽³⁾ 4. cikkében megállapított öt célkitűzés értelmében – és összhangban a Hatodik Környezetvédelmi Cselekvési Programban meghatározott irányokkal és szemléletekkel – tovább pontosítja a prioritásokat.

1. Fenntartható területhasználat-fejlesztés és területrendezés, a városi és a part menti övezetekben egyaránt

1.1. Fenntartható városfejlesztés ⁽⁴⁾

1.1.1. A városok fenntartható közlekedési tervének fejlesztése és támogatása (a városi közlekedés iránti kereslet csökkentése, a tömegközlekedés részesedésének növelése, a kevésbé környezetszennyező közlekedési formák támogatása és a teljes közlekedési rendszer környezeti teljesítményének javítása).

⁽³⁾ A környezetvédelmi célú pénzügyi eszközről (LIFE) szóló, 2000. július 17-i 1655/2000/EK európai parlamenti rendelet.

⁽⁴⁾ A Bizottság által elkészített, A városi környezet tematikus stratégiájának (http://www.europa.eu.int/comm/environment/urban/thematic_strategy.htm) támogatására felhasználható projekteket kiemelten kezelik.

1.1.2. Integrált városi környezetgazdálkodás végrehajtása a városokban, beleértve a különösen a közlekedés és az építkezés terén tapasztalható zajszint hatékony csökkentését, valamint a sajátos környezeti célkitűzések teljesítését.

1.2. Levegőtisztaság-védelem

1.2.1. A környezeti levegő minőségéről szóló 96/62/EK keretirányelv és annak kiegészítő irányelveinek értelmében a tervek és a programok támogatása következő eszközökkel történik: a légszennyezettség csökkentését szolgáló innovatív megoldások nyújtása, az ilyen tervek és programok elindítása, monitoringja és értékelése az egészségre és a környezetre gyakorolt hatás indikátorainak – beleértve a bioindikátorokat ⁽¹⁾ – segítségével.

2. A talajvíz és a felszíni vizek fenntartható gazdálkodása ⁽²⁾

2.1. A mezőgazdasági és erdészeti tevékenységek hatása a vízminőségre a vízgyűjtő-gazdálkodásra (felszíni és talajvizek) és a tengeri környezetre (eutrofizáció) gyakorolt következmények tekintetében. Ez magában foglalja a növényvédőszerrel, tápanyagszennyezéssel és eutrofizációval, valamint a legelők és szántóterületek nitrogén-egyensúlyával kapcsolatos kérdéseket, az integrált vízgazdálkodás tekintetében jelentős mennyiségi szempontok figyelembevételével.

2.2. A háztartási szennyvíz-gazdálkodás és a hulladékfeldolgozási-technológiák javítása a szennyvíz minőségének javítása és az újrahasználat megnövekedett szükségessége tekintetében. A háztartási szennyvíz – beleértve az esővizet is – valamint a mezőgazdasági szennyvíz ismételt felhasználása.

2.3. Forgalomból történő fokozatos kivonás, a veszélyes anyagok elfolyásának, kibocsátásának és veszteségeinek a megszüntetése.

2.4. Árvíz megelőzés és -ellenőrzés a vízgyűjtő-gazdálkodás tekintetében.

3. A gazdaság környezeti hatásának minimalizálása.

3.1. Tiszta technológiák

3.1.1. Az ún. IPPC (Integrált szennyezés megelőzés és szabályozás) irányelv hatálya alá tartozó tevékenységek – közelebbről:

- a) a környezetvédelemmel kapcsolatosan a hivatkozott BAT-dokumentumban az Elérhető Legjobb Technikák (Best Available Techniques) minősített technikáknál fejlettebb technikák végrehajtása. Az innováció fokát

világosan meg kell határozni a hivatkozott BAT-dokumentumban ⁽³⁾ említett technikákhoz viszonyítva;

- b) ágazatok, melyekben még nem készültek olyan referenciadokumentumok, melyek célja, hogy az Elérhető Legjobb Technikákkal kapcsolatos és az irányelv IV. mellékletében felsorolt kérdéseket felvessék.

3.1.2. Olyan tevékenységek támogatása, amelyek az IPPC irányelv hatálya alá nem tartozó – különösen a kis- és középvállalatok által alkalmazott – tiszta technológiák fejlesztésének akadályaitól foglalkoznak.

3.2. Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentése

3.2.1. Olyan innovatív technikák vagy módszerek fejlesztése, amelyek számottevően és mennyiségi értelemben csökkentik az üvegházhatású gázok kibocsátását (valamennyi ágazatban, azaz az ipar, energia, szállítás, mezőgazdaság, erdészeti és hulladékgazdálkodás szektoraiban).

3.2.2. Megújuló energiaforrásokat alkalmazó innovatív alkalmazások – egyéb Közösségi energiátámogatási programok kiegészítéséül – a helyi vagy szűk skálán (< 10 MW) terjesztett hő- és villamosenergia-termeléshez.

4. Mindenféle hulladék képződésének megelőzése, újra felhasználása, hasznosítása és újra feldolgozása

Prioritások a fontosság sorrendjében:

4.1. A jelentős hulladékáramlatokban tapasztalható hulladék-képződés megelőzése a minőség és a környezeti hatások tekintetében, beleértve az alábbi célú innovatív eszközöket:

4.1.1. a hulladékmennyiség csökkentése a termelés és/vagy a fogyasztás befolyásolásával, miközben a környezeti nyomások nem helyeződnek át az erőforrás életciklusának más szakaszára vagy a környezet más elemeire;

4.1.2. a termékekben található veszélyes anyagokkal kapcsolatos kockázatok csökkentése.

4.2. Termékek, termékalkatrészek ismételt felhasználása, vagy a termékek életciklusának kiterjesztése oly módon, hogy életciklusuk ideje alatt azok hatását a következőkkel mérsékljük:

4.2.1. a piacon az újrahasználati rendszerek elfogadhatóságának demonstrációja;

⁽¹⁾ Bioindikátorok: szervezetek vagy szervezetek közössége, amelyek a környezet változásaira az életfunkcióik és/vagy kémiai szerkezetük megváltoztatásával reagálnak, így téve lehetővé a környezet állapotának felmérését.

⁽²⁾ Kiemelten kezelik azokat a projekteket, amelyek a Vízügyi politikai keretirányelv (A vízügyi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló 2000/60/EK irányelv) iránymutatásaival és ajánlásaival összhangban a vízgazdálkodás koherens fenntartható és integrált megközelítését támogatják.

⁽³⁾ Azok az ipari ágazatok, ahol a BREF-ek (az Elérhető Legjobb Technikák hivatkozási dokumentumai – Best Available techniques reference Documents – a ford.) fejlesztés alatt állnak, a következő oldalon találhatóak: <http://eippcb.jrc.es/pages/FAactivities.htm>

- 4.2.2. a jelenlegi piaci keresletnek megfelelő innovatív újrahasználati rendszerek tervezése.
- 4.3. Az újrafeldolgozás támogatása az alábbi eszközökkel:
- 4.3.1. akkumulátorok, csomagolóanyagok, használt gépjárművek, elektromos és elektronikus berendezések hulladékainak újrafeldolgozását megkönnyítő innovatív rendszerek kifejlesztése a hatékonyabb hulladékválogatás érdekében;
- 4.3.2. technikai akadályok leküzdése és/vagy az újrafeldolgozott anyagok új felhasználási formáinak demonstrálása a – különösen a műanyag, gumi és a szárazelem, vagy egyéb, általában nem újrafeldolgozott anyagok – újrafeldolgozásával és azok környezeti előnyeinek várható fokozódásával.
5. **A termékek és szolgáltatások környezeti hatásainak csökkentése**
- 5.1. **A termékek és szolgáltatások környezettervezése**
- 5.1.1. A környezeti hatások csökkentése a termék vagy termékcsoporthoz tartozó életciklusának ideje alatt innovatív tervezéssel (pl. az ISO I. típusú címkézés) és az ellátási láncban belüli információáramlás javításával (pl. az ISO III. típusú címkézés).
- 5.2. **A termékek és szolgáltatások felhasználási szakasza során felmerült környezeti hatások csökkentése**
- 5.2.1. Olyan termékekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatos használati szokások és fogyasztói minták megújításának támogatása, amelyek a bennük rejlő jellemzők széles körű felhasználása miatt jelentős általános környezeti hatással bírnak.
-